

Riječ dijeta potječe od grčke riječi "diata", što znači život ili način života. Prema Hipokratovu učenju, koje se podudara s vjerovanjem Starih Egipćana, probava ima važnu ulogu u održavanju zdravlja pa je i hrana, zbog utjecaja na probavu, bolesnoj osobi važnija od samog lijeka. Prema starogrčkom poimanju, barbari su, među ostalim, bili i oni ljudi koji nisu mijenjali prehranu kada su bili bolesni.

O dijetoterapiji možemo ponešto naučiti i od životinja. Naime, istraživanjima je dokazano da u određenim okolnostima majmuni jedu zemlju i biljke koje sadržavaju alkaloidne kako bi prilagodili prehranu i uklonili, primjerice, crijevne smetnje.

Iako je moderna znanost donijela mnoge nove spoznaje o složenim interakcijama prehrane i ljudskog organizma, još se uvijek brojne hipoteze temelje na iskustvenim i tradicionalnim predajama. Ipak, nutricionizam je kao mlada i perspektivna znanost vrlo atraktivan. Nažalost, zbog posvemašnje komercijalizacije i utjecaja medija ponekad ima obilježja ideologije, no na području znanosti o prehrani provodi se sve više ozbiljnih znanstvenih istraživanja.

Nutricionizam ukratko možemo opisati kao znanost o prehrani. Radi se o mladoj znanosti koja svoju afirmaciju doživljava u posljednjih dvadesetak godina. Odlikuje se izrazitom interdisciplinarnošću jer je u stalnoj međuigr s brojnim srodnim znanostima poput medicine, psihologije, sociologije, antropologije, biokemije, prehrambene tehnologije i agronomije.

U žarištu istraživanja s područja nutricionizma su studije koje nastoje rasvijetliti navike i kvalitetu prehrane pojedinca i populacije te epidemiološke studije koje nam mogu dati sliku o utjecaju načina prehrane na zdravstveni status populacije. Ipak, glavnina istraživanja bavi se hranom i njezinim sastojcima. Pokusi se provode na životinjama i na ljudima. Istraživanja koja su najvrjednija i koja nam daju najbolji uvid u moć hrane i njezinih sastojaka jesu randomizirane kliničke studije koje se provode na ljudima te se svako takvo istraživanje na području prehrane dočekuje s velikom znatiželjom.

U ovom posebnom izdanju časopisa MEDICUS obrađene su neke od danas aktualnih tema o interakciji prehrane i ljudskog organizma. S namjerom da ovo tematsko izdanje posluži i kao izvor znanja novim generacijama zdravstvenih djelatnika, osiguran je pozamašan prostor za temeljne spoznaje poput energetskih i nutritivnih potreba čovjeka, prikaza makronutrijenata i mikronutrijenata u prehrani čovjeka, kao i opis dijetetičkih metoda i principa planiranja prehrane, a prikazane su i prehrambene smjernice i osobitosti osnovnih skupina namirnica.

Razrađeni su pristupi dijetoterapiji i prevenciji kardiovaskularnih bolesti, kroničnih bolesti jetre, dispepsije, ulkusne bolesti i GERB-a, upalnih bolesti crijeva, dijabetesa i celijakije. Zbog rastućega globalnog problema pretilosti i sve većeg interesa za redukcijske dijetete zasebno je obrađena i ta cjelina, kao i problem detekcije i prevencije malnutricije, odnosno pothranjenosti bolničkih pacijenata. Područje kliničke prehrane sve se više profilira kao zasebna znanstvena disciplina i ujedno se sve više integrira u brojna područja medicine te je stoga i ta tema obrađena u smislu prikaza osnovnih modaliteta hranjenja, kao i prikaza supstancija podrjetlom iz hrane sa specifičnim terapijskim djelovanjem. Obrađene su i aktualne teme dodataka prehrani i hrane za posebne prehrambene potrebe te prehrambeni aditivi, kako iz kuta zakonske regulative i zaštite potrošača tako i u segmentu zdravstvene ispravnosti i znanstvene potkrijepljenosti.

Cijeli broj MEDICUSA koji stoji pred vama nadahnut je znanošću o prehrani, pa tako i tradicionalni povijesni članak donosi pregled ključnih eksperimenata koji su bili prekretnica u razvoju znanosti o prehrani. Zanimljivo je promatrati kako se fokus znanosti o prehrani prebacivao s istraživanja kako riješiti manjak na to kako se nositi s obiljem i kako prehranom unaprijediti zdravlje i spriječiti bolest.

Pomake u afirmiranju i razvoju nutricionizma u hrvatskim okvirima dugujemo nekolicini zaljubljenika i znatiželjnika koji su u želji da pronađu odgovore na brojna pitanja bolesnika i običnih ljudi utrljali put novim generacijama koje ovoj znanosti pristupaju s jednakim žarom. Dokaz da dolazi do korjenitih promjena jest i osnivanje Zavoda za metabolizam u Klinici za unutarnje bolesti, Centra za kliničku prehranu u Klinici za unutarnje bolesti i Centra za liječenje debljine u okviru Zavoda za endokrinologiju Klinike za unutarnje bolesti Kliničkoga bolničkog centra Zagreb te brojne slične aktivnosti koje se događaju u drugim ustanovama diljem zemlje. Ujedno je dijetoterapija uključena u nastavni program Medicinskog fakulteta unutar izbornog predmeta Prehrana i dijetoterapija u kliničkoj praksi.

Kada su u pitanju minute

Voltfast[®] 50 mg

diclofenacum

djeluje kad i gdje treba!

- ▶ Napadaj migrene
- ▶ Dismenoreja
- ▶ Zubobolja
- ▶ Bolna posttraumatska stanja
- ▶ Postoperativna bol
- ▶ Dopuna liječenju akutnih infekcija uha, grla i nosa

Prašak za oralnu otopinu - 9 vrećica od 50mg

Sadržaj vrećice uz miješanje otopiti u čaši prirodne vode. Otopinu treba po mogućnosti uzeti prije jela.

 PLIVA

PLIVA Hrvatska d.o.o., Ulica grada Vukovara 49, 10000 Zagreb, Hrvatska;
Tel: + 385 1 37 20 000, Faks: + 385 1 61 11 835; www.pliva.hr, www.plivamed.net
Šifra 04-09-VLF-02-NO/17-09/04-10